

**ЦВЕТАНА КАЙМАКАНОВА, ВАЛЕНТИН АСЕНОВ,
ЗДРАВКА СОКОЛОВА, РАДОСЛАВА ЛАЗАРОВА, студенти
ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ "НЕОФИТ РИЛСКИ", гр. БЛАГОЕВГРАД**

СВОБОДНОТО ВРЕМЕ И САМОПОДГОТОВКАТА НА СТУДЕНТИТЕ

LEISURE TIME AND STUDENTS' SELF-TRAINING

*CVETANA KAIMAKANOVA, VALENTIN ASENOV,
ZDRAVKA SOKOLOVA, RADOSLAVA LAZAROVA, students
SOUTH-WESTERN UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI", BLAGOEVGRAD*

Abstract: The presented hereby paper is based on the results achieved during the implementation of a students' scientific research project named "A Research on the Motivation and Increase in the Quality of Self-Training of the Students from the Faculty of economics at the SWU "Neofit Rilski". This project was basically aimed at defining what is degree of the students' self-training for the future professional realization. And the leisure time of the students is regarded as one of the most valuable resources for preparing of the future specialists in the field of economics and management.

Key words: Self-Training, Motivation, Increased Knowledge and Skills, Study Plans

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата разработка се основа на резултати, получени при реализацията на студентски научен проект на тема "Изследване на мотивацията и повишаване качеството на подготовката на студентите от Стопанския факултет при ЮЗУ "Неофит Рилски" за предприемаческа дейност"*, чиято основна цел е да установи каква е степента на подготовката на студентите за тяхната бъдеща професионална реализация. За целта са анкетирани всички студенти от III и IV курс от Стопанския факултет. Във връзка с реализацията на проекта си поставихме следните задачи:

1. да се установи качеството на преподаването на учебния материал и до каква степен учебните планове и съдържанието на учебните програми отговаря на личните потребности на студентите и на потребностите на практиката с оглед бъдещата им реализация.

2. да се установи как се използва свободното време на студентите за тяхната самоподготовка за учебни занятия и дали те са мотивирани за ефективно оползотворяване на свободното време, така че да повишават своите знания и информираност по отделните въпроси.

Особено съществено значение за качеството на подготовката на студентите има тяхната самостоятелна подготовка в извънаудиторното им време, т.е. в свободното им време.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Свободното време на студентите от икономическите специалности може да се разглежда като един от съществените ресурси за тяхното формиране като бъдещи специалисти в областта на икономиката и управлението. Свободното време и неговото оползотворяване за самостоятелната подготовка на студентите се явява един от най-важните елементи и неразделна част от изпълнението на учебната програма и програми, на цялостния процес на обучението, свързан с постигането на целите на тяхната

* Проектът е реализиран през 2005 г. под ръководството на доц. д-р Р. Маджерова

професионална качествена реализация. В този смисъл е особено важно отделният студент да има ясно разбиране за рационално и последователно използване на своето свободното време за самостоятелна подготовка за учебните занятия, т.е., необходимостта от правилна организация на извънаудиторното време да се превърне в осъзната необходимост. Във връзка с това възникват следните въпроси:

➤ Студентите умеят ли да разпределят правилно свободното си време за самостоятелна подготовка по съответните учебни дисциплини в зависимост от сложността на учебния материал и могат ли да управляват това време и усилията си съобразно спецификата на този материал.

➤ Студентите могат ли сами да се справят с осмислянето и усвояването на материала или е необходимо преподавателят да ги ориентира как да планират и оползотворяват най-ефективно свободното време за своята самостоятелна подготовка. На тази основа възниква въпроса за ролята на човешкия фактор, в частност на студентите и на преподавателя по отношение реализацията на този двустранен процес и неговото насочване към развитие в правилната посока, как най-ефективно чрез оптималното разпределение и използване на свободното време да се придобиват необходимите знания, информация и умения.

➤ Докато по време на аудиторната заетост от особено значение е текущият контрол, осъществяван от преподавателя, то в процеса на самоподготовката основно се разчита на самоконтрола на студентите. Не трябва да се подценява нито текущия контрол от преподавателя, нито самоконтрола от страна на студентите, тъй като те в много голяма степен определят резултатите и успеваемостта в процеса на обучението. Правилното разбиране от двете страни – преподаватели и

студенти, съответно на текущия контрол и самоконтрола, води до изпълнение на учебната програма по отделната дисциплина и до изграждане на специалисти в областта на икономиката и управлението.

При разглеждането на въпроса за използването на свободното време на студентите за самостоятелна подготовка е необходимо според нас да се обърне особено внимание на някои фактори, влияещи за създаване на правилна организация на личното свободно време на отделния студент. Според нас такива са например:

➤ личният интерес, свързан със собствените разбирания и цели за бъдещата професионална реализация и знанията и уменията, които специалистът трябва да притежава;

➤ интересът към учебната дисциплина и съдържанието на учебния материал;

➤ интересът, предизвикан от преподавателя и мотивиращ студента да оползотвори своето свободно време за самостоятелната си подготовка;

➤ особено значение има и въвеждането на кредитната система за оценяване знанията на студентите, която повишава съществено изискванията, както към учебния процес, така и към самостоятелната подготовка на студентите.

В процеса на реализацията на проекта установихме следното:

1. От анкетираниите студенти от Стопанския факултет 31,67% отделят за своята самостоятелна подготовка за учебните занятия до 1 час, 28,33% - до 2 часа, 26,67% – до 3 часа и едва 13,33% над три часа.

2. Немалка част от студентите използват своето свободно време за намиране на различна по вид информация, необходима им за подготовката по учебните дисциплини – така например 48,5 % от анкетираниите намират информация от Интернет, а 11,4 % от литературни източници, намиращи се в библиотеките.

3. По-голямата част от студентите – 56,52% са на мнение, че разработването на курсови работи и проекти в свободното им време като форма на самоподготовка допринася за формирането на техните знания и умения.

4. Също така голяма част от студентите – 86,96% считат, че разработваните от тях курсови работи, свързани със самоподготовката им ги насочват към научни и практически проблеми на стопанската дейност.

ИЗВОДИ

1. Въвеждането на кредитната система за оценяване ще повиши необходимостта от съществено увеличаване ролята на самостоятелната подготовка на студентите под различни форми, което ще наложи необходимостта студентите да организират своето свободно време

съобразно критериите за оценка по съответната учебна дисциплина.

2. За формирането на задълбочени знания с конкретен практико-приложен характер с оглед професионалната реализация на студентите е важно значението на всички форми на самостоятелната подготовка и особено на курсовите работи, при чието разработване студентите проявяват стремеж да вникнат в проблемите на практиката. Още повече, че самото изследване показва, че студентите предпочитат като форма за самостоятелна подготовка курсовата работа.

3. В бъдеще е необходимо да нараства още повече ролята на различните форми на текущия контрол като фактор за повишаване стремежа на студентите към получаване на знания и ще ги стимулира да оползотворяват ефективно своето свободно време за по-качествена подготовка за учебните занятия.

Разработката е представена на Научна конференция на Стопанския факултет при ЮЗУ „Н. Рилски” „Икономика на свободното време”, проведена на 17-19 ноември 2005 г.
